

Latvijas Dabas fonds
ldf@ldf.lv

Latvijas Ornitoloģijas
biedrība
putni@lob.lv

**Pasaules
Dabas
Fonds**

sadarbībā ar

Pasaules Dabas Fonds
info@pdf.lv

Ministru prezidentam Krišjānim Kariņam
vk@mk.gov.lv

**Kopija: Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai
Zemkopības ministrijai
Dabas aizsardzības pārvaldei**

2019. gada 28. oktobrī

Par grozījumiem Noteikumos par koku ciršanu mežā

Rakstām Jums atkārtoti par 05.06.2019. elektroniskajai saskaņošanai atsūtīto MK noteikumu projektu "Grozījumi Ministru kabineta 2012. gada 18. decembra noteikumos Nr. 935 "Noteikumi par koku ciršanu mežā"" (VSS-651). Vēlamies joprojām uzsvērt, ka šādi noteikumi ir pretrunā sabiedrības interesēm un vēlmēm, kā to apliecina 2019. gada aprīlī "Latvijas Faktu" veikta sabiedrības aptauja, kurā 77,7% respondentu nepiekrīt tam, ka būtu nepieciešams atļaut cirst jaunākus mežus, nekā tas ir atļauts šobrīd. Pētījumu centra SKDS oktobrī veiktā aptauja rāda, ka 76% Latvijas iedzīvotāju uztrauc dabas daudzveidības izzušana Latvijā.

Kā iepriekš norādījām, vides organizācijas pārstāv sabiedrības intereses un **iebilst pret grozījumu tālāku virzību** bez vispusīgas pieņemamā lēmuma izvērtēšanas un apspriešanas. Lai to paveiktu, rosinājām:

1. Izveidot darba grupu noteikumu apspriešanai, izvērtējot visus šo izmaiņu aspektus un iesaistot tajā visas ieinteresētās puses.
2. Veikt pilnvērtīgu galvenās cirtes caurmēra samazināšanas ietekmes uz vidi novērtējumu pēc būtības, veicot stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu (SIVN).

Atsaucoties uz pirmo ierosinājumu par darba grupas veidošanu, Zemkopības ministrija (ZM) izveidoja darba grupu. Tomēr ar nožēlu Jūs informējam, ka ZM Meža departamenta pārstāvju attieksme pret šīm diskusijām bijusi formāla, un diskusijas pēc būtības nav notikušas. Par spīti Latvijas meža politikā un Meža likumā noteiktajam ilgtspējīgas mežsaimniecības mērķim saglabāt mežu bioloģisko daudzveidību, noteikumu projekta ietekme uz šo mērķi joprojām nav pilnīgi un objektīvi izvērtēta. Gaidāms, ka, augot ciršanas apjomiem, palielināsies kailciršu īpatsvars, mežu fragmentācija, samazināsies vidēja vecuma un vecāku mežu platība un lielu dimensiju koku sastopamība, pieaugs mežizstrādes izpostīto putnu ligzdu skaits. Esam snieguši atsaucis uz zinātniskiem pētījumiem gan riskiem, gan nepieciešamajiem risku mazināšanas pasākumiem, taču tas nav būtiski ietekmējis diskusiju. Diskusiju laikā tika konstatēts, ka pamatota lēmuma pieņemšanai būtu nepieciešams veikt papildu izpēti un analīzes, tomēr ZM nepiekrīt piedāvājumam atlikt šo noteikumu pieņemšanu, lai veiktu padziļinātu to ietekmes analīzi.

Tāpēc mēs vēlētos atkārtoti uzsvērt nepieciešamību pēc pilnvērtīga un objektīva stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma (SIVN) veikšanas par plānotajām izmaiņām mežu apsaimniekošanas intensitātē. Saskaņā ar LR likumu "Par ietekmes uz vidi novērtējumu", SIVN ir

ietekmes uz vidi novērtējums plānošanas dokumentam, kura īstenošana var būtiski ietekmēt vidi, un tā izstrādes process ietver sevī visu risku izvērtēšanu un sabiedrības iesaisti. Uzskatām, ka tik nozīmīgs lēmums kā pieļaujamā koku ciršanas vecuma samazināšana, kas ietekmēs mežu stāvokli visas Latvijas teritorijā, būtu bijis jāieklauj “Meža un saistīto nozaru attīstības pamatnostādņēs 2015.-2020. gadam” (Pamatnostādnes), bet tajās šāds lēmums nav paredzēts. Līdz ar to, veicot SIVN Pamatnostādņēm, netika vērtēta iespēja samazināt koku ciršanas vecumu un nav tikusi novērtēta šo grozījumu ietekme uz vidi un sabiedrību. ZM diskusijās piedāvātie argumenti attiecas galvenokārt uz šo grozījumu ekonomisko pienesumu, bet nepiedāvā adekvātu ietekmes uz vidi novērtējumu (tiešo un netiešo, sekundāro ietekmi, paredzētās darbības un citu darbību savstarpējo un kopējo ietekmi, īstermiņa, vidēji ilgu un ilglaicīgu ietekmi, kā arī pastāvīgo pozitīvo un negatīvo ietekmi), nav tikusi sniegta informācija par ietekmi uz cilvēkiem, viņu veselību, materiālajām vērtībām, dabas un ainavu daudzveidību, augsnes kvalitāti, ūdens kvalitāti, gaisa kvalitāti, klimatiskajiem faktoriem, kā arī minēto jomu mijiedarbības novērtējums. Turklāt, ZM piedāvātie vērtējumi sniedz (nepilnīgu) ieskatu privāto mežu situācijā, bet nevērtē noteikumu ietekmi uz valsts mežiem. Lai to labotu un nodrošinātu pilnvērtīgu šo grozījumu ietekmes uz vidi novērtējumu, lūdzam nesasteigt grozījumu pieņemšanu un veikt SIVN plānotajiem noteikumiem, vērtējot tos kā pielikumu Pamatnostādņēm.

Dabas stāvoklis un ekosistēmu stabilitāte šobrīd ir nopietni apdraudēti gan Latvijā gan pasaulē. Uz to skaidri norāda divi augsta līmeņa un precizitātes ziņojumi, kas publiskoti 2019. gadā. Eiropas Sadarbības un attīstības organizācijas ziņojums par Latvijas vides un ekonomikas stāvokli norāda, ka Latvijas vides stāvoklis ir slikts un turpina pasliktināties, bioloģiskās daudzveidības jautājumi nav pietiekami integrēti nozaru politikas plānošanā, un nepieciešami steidzami pasākumi dabas daudzveidības saglabāšanai. Savukārt Latvijas sagatavotais ziņojums Eiropas Komisijai par sugu un biotopu aizsardzības stāvokli rāda, ka tikai 10% īpaši aizsargājamo dzīvotņu Latvijā klājas labi. Attiecībā uz mežiem, ziņojums pierāda, ka neviens no mežu biotopiem nav labā aizsardzības stāvoklī. Mēs uzskatām, ka situācijā, kad dabas apdraudējums ir nopietnāks kā jebkad, ir stingri jāpieturas pie ES likumdošanā definētā piesardzības principa (Līguma par ES darbību 191. pants), neveicot darbības, kas var pasliktināt vides stāvokli, bez pilnīga un objektīva ietekmes uz vidi izvērtējuma veikšanas.

Mēs vēlamies uzvērt to, ka meža funkcijas ir daudz plašākas un visai sabiedrībai nozīmīgas, tāpēc grozījumus ir nepieciešams apspriest vispusīgi, dodot sabiedrībai pilnvērtīgu iespēju izteikties par tiem. Tikai pēc tam, kad ir pieejama pilna informācija par grozījumu ietekmi uz vidi un sabiedrības interesēm veicot SIVN, novērstas vai mazinātas iespējamās negatīvās ietekmes, un ievēroti piesardzības principi, ir pieļaujama to tālāka virzīšana, ievērojot demokrātijas normas un sabiedrības intereses.

Par savām bažām informējām arī Zemkopības ministru Kasparu Gerhardu (vēstule 23.09.2019), tomēr atbildi neesam saņēmuši. Mēs kategoriski iebilstam pret demokrātijas pamatprincipu ignorēšanu šo noteikumu virzības procesā, un aicinām Jūs iestāties par caurspīdīgu un atklātu valsts politiku.

Ar cieņu

Viesturs Ķerus, Latvijas Ornitoloģijas biedrības valdes priekšsēdētājs

Jānis Rozītis, Pasaules Dabas Fonda direktors

Ģirts Strazdiņš, Latvijas Dabas fonda direktors

ŠIS DOKUMENTS IR PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU